

Limburgse Veteranendag 2024, 15 juni 2024, Roermond

Veteranen,
dienend militairen,
burgemeester,
beste mensen

Anderhalve week geleden
was ik ter ere van 80 Jaar D-Day
op het Normandisch Amerikaans kerkhof,
in Colleville-sur-Mer.

Een kerkhof zo indrukwekkend als bij ons in Margraten,
maar gelegen aan de kust,
met velen die daar begraven liggen
die die kust, het strand niet eens hebben gehaald.

Wie het begin van die bevrijding van West-Europa meemaakte
en overleefde,
heeft daarover enkel vreselijke verhalen te vertellen.

- Hoe het water rood kleurde van het bloed;
en het strand veranderde in een zee van kaki
- Hoe ze over doden en gewonden heen moesten kruipen;
en stervende kameraden moesten achterlaten.
- Hoe ze ook na jaren training, niet voorbereid waren
op wat ze daar zagen en meemaakten; en
hun aanvankelijke opwinding omsloeg in pure angst

Het was kortom de hel en nog erger...

De herdenking, op dat kerkhof
van die landing op die stranden,
stond helemaal in het teken
van wie in die hel zijn leven verloor

én

voor wie dat wél hadden overleefd en nu nog leefden:
stokoude veteranen,
allemaal 100 jaar of een paar jaar meer of minder.

Elf van hen,
de hoogste en belangrijkste Franse onderscheiding,
voor hun moed en opoffering van toen.

Ik had de eer één van hen,
de 103 jarige Dominick Critelli,
die ik al eerder trof in Margraten,
meteen na die ceremonie te mogen ontmoeten.

Een man die nog steeds midden in het leven staat;
nog regelmatig saxofoon speelt;
maar het - óók na 80 jaar - nog steeds
moeilijk kan vinden,
dat hij wél verder mocht met zijn leven,
en zoveel anderen niet.

Een held wil hij niet genoemd worden,
dát zijn zij die nooit naar huis terugkeerden...

Deze verhalen en ontmoetingen
maken altijd een grote indruk op mij,
maar echt weten en voelen,
wat Dominick en zijn kameraden hebben ervaren,
kunnen enkel andere veteranen,
zoals u.

Want ál was u er 80 jaar geleden niet bij;
herkent u zich misschien niet in die hoogbejaarde mannen in een rolstoel,
en ziet u zichzelf nooit een Légion d'honneur opgespeld krijgen,
u weet wél hoe het voelt...

Wáár u ook heen werd gestuurd,
of dat nou Nederlands Indië, Korea, Libanon, Cambodja, Bosnië, Afghanistan of waar dan
ook was;

en wát u ook heeft meegemaakt,
beschietingen, aanslagen, gijzelingen, hinderlagen, spanning en onzekerheid;

en wát u ook heeft gezien aan wat mensen elkaar in onmenselijkheid kunnen aandoen;
en hoe machteloos u zich ook kon voelen:

ú weet als geen ander
hoe moeilijk het voor 'gewone burgers' is te begrijpen
wat een mens in oorlogsgebied ondergaat.

En toch hoop ik,
dat hoe moeilijk het ook is,
u er over blijft praten.

Dat u er over blijft praten
wát het van een mens vraagt
om zich in te zetten
voor vrede, veiligheid en democratie.

Zeker in een wereld waar we
na bijna 80 jaar vrijheid
de spanningen en polarisatie zien oplopen,
en vrijheid kan verworden tot iets
wat je alleen voor jezelf opeist.

Dát is niet de vrijheid waar
Dominick en zijn kameraden
hun leven voor waagden.

Net zoals óók zij helaas
al meer dan twee jaar moeten zien,
hoe in het oosten van Europa

mensen zich weer opnieuw
kapot moeten vechten,
om terug te krijgen
wat zij toen brachten.

Als samenleving hebben we het dan nodig
dat u blijft of gaat vertellen,

(óók aan jongeren,
voor wie de Tweede Wereldoorlog
misschien wel al heel erg ver weg is,)

dat vrijheid niet zo vanzelfsprekend
is als wij al jaren denken.

Net zoals u als veteraan
nog veel meer kunt leren,
aan jong én oud.

Zoals hoe je als mens kan groeien,
als je verder kan kijken,
dan enkel je eigen comfortabel bestaan;
je eigen *bubble*...

én over wat ware kameraadschap is;
niet het aantal vrienden, volgers of duimpjes op social media,
maar mensen die elkaar willen en durven vertrouwen,
op elkaar kunnen bouwen,
écht iets voor elkaar over hebben.

En dan spreek ik, denk ik, ook geheel in geest
van de drie weken geleden gestorven Edwin Jacobsz,
de grote drijvende kracht achter deze Limburgse Veteranendag,
die al op heel jonge leeftijd de kracht van kameraadschap leerde kennen.

Beste Edwin, mocht je nog meeluisteren:
namens Limburg,

ontzettend bedankt voor alles wat je hebt betekend
en rust in vrede.

Je hebt het méér dan verdiend.

Net zoals ik namens Limburg
grote waardering wil uitspreken
voor iedereen hier
die zich waar dan ook
heeft ingezet voor vrede en veiligheid.

Ik wens u een hele fijne dag,
met mooie ontmoetingen
en goede gesprekken.